

7. tanulmány

Pál első misszióútja

Augusztus 11., szombat délután

A Ciprusból és Cirénéből való néhány tanítvány nyilvánosan prédikált Antiókhában, és „hirdették az Úr Jézus evangéliumát”. „Az Úrnak keze vala velük” – és komoly fáradozásuk jó gyümölcsöt eredményezett: „Nagy sokaság tére meg az Úrhoz, hívővé lévén”. – *Az apostolok története*, 156. o.

Itt, a népes Antiókhában Pál kitűnő munkaterületet talált. Tanultsága, bölcsessége és nagy buzgalma hatalmas befolyást gyakorolt e kultúrhely lakóira és látogatóira; valóban olyan segítségnek bizonyult, mint amelyre Barnabásnak szüksége volt. A két tanítvány egy teljes esztendeig munkálkodott együtt egyetértésben, hűségesen az Úr szolgálatában. Sok személy ismerte meg általuk a názáreti Jézust, a világ Megváltóját.

Először Antiókhában nevezték a tanítványokat keresztényeknek (krisztusiaknak). Azért kapták ezt a nevet, mert Krisztus volt prédikációik, tanításuk és beszélgetésük középpontja és lényege. Mindig és újból elismételték azokat az eseményeket, amelyek földi tanítói működése alatt történtek, amikor a tanítványok még az Úr személyes jelenlétének örülhettek. Sohasem unták meg, hogy tanairól és csodatevő gyógyításairól beszéljenek. [...]

Isten adta nekik a keresztény nevet. Királyi név! Ő megadja mindazoknak, akik Jézussal egyesülnek. – *Az apostolok története*, 156–157. o.

Az antiókhiai hívők felismerték, hogy Isten végzi bennük „mind az akarást, mind a munkálást jó kedvéből” (Fil 2:13). Miután olyan nép között éltek, amely vajmi keveset törődött az örökkévaló dolgok-

kal, igyekeztek az őszinték figyelmét felhívni, és határozott bizonytságot tenni róla, akit szerettek és szolgáltak. Alázatosak voltak szolgálataukban, mert megtanultak bízni a Szentlélek erejében, amely hatásossá teszi az élet Igéit. Így naponta bizonytságot tettek Krisztusba vetett hitükről az élet legkülönbözőbb megnyilvánulásai között.

Jézus antiókhiai követőinek példaadása szolgáljon bátorításul valamennyi hívőnek ma is a világ nagyvárosaiban. Isten rendelte úgy, hogy a kiválasztott, megszentelt és tehetséges munkások menjenek el a fontos, népes városokba, hogy ott nyilvános munkát végezzenek; ugyancsak az is a menny szándéka, hogy a gyülekezeti tagok, akik ezekben a városokban laknak, az Atyától nyert adományait szintén használják fel a lelkek megnyerésére. Gazdag áldások várnak rájuk, ha feltétlenül engedelmeskednek a felhívásnak. Mialatt azon fáradoznak, hogy lelkeket nyerjenek meg Krisztusnak, tapasztalni fogják, hogy sokan, akiket másként nem lehetett volna megközelíteni, nem zárkóznak el ügyes, személyes fáradozásaik elől.

Isten országának ügye itt a földön most is a bibliai igazságok élő képviselőit igényli. Egyedül nem bírják a felszentelt prédikátorok elvégezni a feladatukat: a nagyvárosok tömegeinek figyelmeztetését. A Mindenható nemcsak a hitet hirdetőket hívja el, hanem az orvosokat, a betegápolókat, a könyvevangélistákat, a bibliamunkásokat és a megszentelt életű gyülekezeti tagokat is. Mindenkit elhív, aki ismeri Isten Igéjét és kegyelmének hatalmát, hogy figyelmüket a még sötétségben élő városok lelki ínségére irányítsa. Az idő rohan, és még sok a tennivaló. Minden erőt be kell vonni a munkába, hogy a jelenleg kínálkozó alkalmak bölcsen kihasználhatók legyenek. – *Az apostolok története*, 158. o.

Augusztus 12., vasárnap – SALAMIS ÉS PÁFUS

A két apostol felavatásának körülményei az evangélium szolgálatára világosan bizonyítják, hogy az Úr a Szentlélek által különválasztott, elhívott eszközei által működik megszervezett gyülekezetében. Amikor az Üdvözítő néhány évvel előbb kinyilatkoztatta Pálnak, hogy mi a szándéka vele, ő azonnal összeköttesbe került a Damaszkuszban újonnan alakult gyülekezet tagjaival. Így a damaszkuszi közösség rög-

tön tudomást szerzett a megtért farizeus személyes tapasztalatairól. Amikor pedig átfogóbban végrehajtották az egykor adott isteni megbízást, a Szentlélek megbízta a gyülekezetet, hogy Pált és munkatársát felavassák, miáltal újabb bizonyosságát adta, hogy Pál az Úr kiválasztott eszköze az evangélium terjesztésére a pogányok között. Miközben az antiókhiai gyülekezet vezetői „szolgáltak az Úrnak, és böjtöltek, mondta a Szentlélek: Válasszátok el nékem Barnabást és Saulust a munkára, amelyre én őket elhívtam”. – *Az evangélium szolgálói*, 443. o.

Pál és Barnabás mint Krisztus szolgálói dolgoztak, de előzőleg egyiküket sem szentelték fel az evangélium szolgálatára ima és kézrátétel által. Most a gyülekezet nemcsak az igazság tanítására, hanem a keresztség végrehajtására és a gyülekezetek szervezésére is felhatalmazta őket, miután teljes egyházi tekintéllyel ruházta fel őket. Ez fontos korszak volt az egyház számára. Habár a pogányok és zsidók közötti válaszfal Krisztus halála által leomlott, és beiktatta a pogányokat az evangélium teljes kiváltságaiba, de sok zsidó szemérről még nem hullt le a fátyol, úgyhogy nem tudták világosan felismerni annak célját, amit Isten Fia eltörölt (vagyis a ceremóniális áldozatokat). A munkát most nagy hévvel kellett elvégezni a pogányok között, ami az egyház megerősödését eredményezte a lelkek nagy beavatása által.

Az apostolok különleges feladata volt, hogy eltávolítsák a gyanút, az előítéletet és a féltékenységet. Az lett volna a zsidóktól való elzárkózásuknak természetes következménye, hogy eretnekséggel vádolják őket, és így az evangélium szolgálóinak hitelességét sok hívő zsidó kétségbe vonja. Isten előre látta ezeket a nehézségeket, amelyekkel szolgálóik találkozni fognak, azért bölcs előrelátásában felruházta őket kétségbevonhatatlan tekintéllyel az általa alapított egyház részéről, hogy munkájuk minden kétség felett álljon. – *A megváltás története*, 303–304. o.

Mielőtt tehát ezt a két apostolt a pogánymisszióra kiküldték, ünnepelesen Istennek szentelték őket böjttel, imával és kézrátétellel. Ezzel egyszersmind felhatalmazta őket a gyülekezet, hogy az igazságot hirdessék, hogy kereszteljenek és gyülekezeteket alapítsanak, és ezzel korlátlan egyházi teljhatalmat élvezhettek. – *Az evangélium szolgálói*, 441. o.

Miután Pált és Barnabást az antiókhiai hittestvérek felavatták, „kibocsáttattak a Szentlélektől, lemenének Szeleukiába; és onnét elevezének Ciprusba”. Az apostolok ezzel megkezdték első misszióútjukat.

Ciprus is azon helyek közé tartozott, ahová a hívők menekültek az István halála után Jeruzsálemben bekövetkezett üldözés elől. Innen jött néhány férfi Antiókhiaiba, és ott „szólának a görögöknek, hirdetve az Úr Jézust” (Csel 11:20). Barnabás „ciprusi” lévén (Csel 4:36), János Márk nevű rokonának kíséretében Pállal együtt meglátogatta ezt a szigetet.

Márk anyja keresztény hitre tért. Jeruzsálemi háza azóta is menedéket nyújtott a tanítványok számára. Tudták, hogy ott mindig kedvesen fogadják őket, és nyugodtan meg is pihenhetnek. Az apostolok egyik ilyen látogatása alkalmával ajánlkozott fel Márk, hogy elkíséri misszióútjukra Pált és Barnabást. Isten kegyelmi munkája megérintette a szívét, és feltámadt benne a vágy, hogy életét teljesen az evangélium szolgálatának szentelje. – *Az apostolok története*, 166–167. o.

Augusztus 13., hétfő – PISIDIAI ANTIÓKHIA: 1. RÉSZ

Noha Pál és Barnabás a pisidiai Antiókhiaiban a pogányokhoz fordultak, azonban szüntelenül fáradoztak a zsidókért is, ahol csak alkalmuk kínálkozott, vagy ahol befogadták őket.

Később Pál és munkatársai Thesszalonikában, Korinthusban, Efézusban és más fontos városokban prédikálták az evangéliumot, úgy zsidónak, mint pogánynak egyaránt. Isten országa építése terén a fő hangsúlyt azonban attól kezdve a pogány országokra és azokra a népekre helyezték, amik keveset vagy semmit sem tudtak még az igaz Istenről és szent Fiáról.

Pálnak és munkatársainak részvét támadt a szívében azok iránt, kik „Krisztus nélkül valók voltak, Izrael társaságától idegenek és az ígért szövetségeitől távolvalók”. Tehát „reménységük nem vala”, és „Isten nélkül valók voltak e világon”. Az apostoloknak a pogányok között végzett fáradhatatlan munkálkodása következtében megtanulták „a vendégek és idegenek”, akik „egykor távol voltak”, hogy „közelvalókká lettek a Krisztus vére által”, és az Ő engesztelő áldozatában való hit által „polgártársai a szenteknek és cselédei az Istennek” (Eféz 2:12–13, 19).

Pál hitben ment előre, és azon fáradozott, hogy azok között építse fel Isten országát, akiket Izrael tanítói elhanyagoltak. Jézus Krisztust magasztalta, mint „a királyok Királyát és az urak Urát” (1Tim 6:15), és a hívőket intette, hogy „meggyökerezvén és továbbépülvén őbenne” megerősödjenek a hitben (Kol 2:7). – *Az apostolok története*, 174–175. o.

Pál nem habozott, hogy leplezetlenül kimondja az igazságot: a zsidó vezetők elvetették az Üdvözítőt. Majd így folytatta: „És bár semmi halálra való okot nem találtak, kérték Pilátustól, hogy ölettesék meg. És mikor mindazokat elvégezték, amik őfelőle megíratnak, a fáról levéve sírba helyezteték. De az Isten feltámasztó Őt halottaiból; és Ő megjelent több napon át azoknak, kik együtt jöttek fel ővele Galileából Jeruzsálembe, kik néki bizonyosságai a nép előtt.” [...]

Miután Pál világosan beszélt a Messiásra vonatkozó próféciák beteljesedéséről, megtérést és bűneik bocsánatát prédikálta Jézusnak, a Messiásnak érdemeiért: „Azért legyen néktek tudotokra, atyámfiai, férfiak, hogy ez által hirdettetik néktek a bűnöknek bocsánata; és mindenekből, amikből a Mózes törvénye által meg nem igazíttathattok.” – *Az apostolok története*, 171–172. o.

Reményünket egyedül Krisztusba kell helyeznünk, mert Ő a helyettesünk és kezesünk. Mi áthágtuk Isten törvényét, és a törvény cselekedeteiből egy test sem igazulhat meg. A legnagyobb erőfeszítések is értéktelenek, melyeket az ember saját erejéből véghezvisz, hogy teljesítse az általa áthágtott szent és igaz törvény kívánalmait; de a Jézusba vetett hit által magáénak igényelheti Isten Fiának igazságát, s az teljesen elég. Krisztus – amikor emberi természete volt – teljesítette a törvény követelményeit. Viselte a bűnösért a törvény átkát, engesztelést végzett érte, hogy „ha valaki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”. Az őszinte hit magának igényli a Fiú igazságát, és a bűnös győzni fog Krisztusban, mert az isteni természet részesévé válik. Így működik együtt a mennyei az emberivel.

A lehetetlent kísérl meg, aki saját cselekedeteivel akarja betartani a törvényt, és így kíván a mennybe jutni. Az ember nem kaphat üdvösséget engedelmesség nélkül, de cselekedetei nem önmagától származ-

nak: Krisztusnak kell benne munkálnia az akarást és a véghezvitelt az Ő kedve szerint. – *Hit, remény, cselekvő szeretet*, 93–94. o.

Augusztus 14., kedd – PISIDIAI ANTIÓKHIA: 2. RÉSZ

El kell mennünk, hogy hirdessük Isten jóságát, és bemutassuk az emberek előtt az Ő valódi jellemét. Vissza kell tükröznünk az Ő tulajdonságait. Megtettük-e ezt a múltban? Bemutattuk már Urunk jellemét elveink és példánk által? Vajon nem csatlakoztunk-e a lelkek ellenségének munkájához, és nem mutattuk-e be helytelenül mennyei Atyánk jellemét? Vajon nem ítéltük meg hittestvéreinket, kritizálva szavaikat és tetteiket? Ha igen, akkor nem uralkodik Isten szeretete a szívünkben. Hozzunk határozott döntést, hogy változtatunk ezen! – *Hit, remény, cselekvő szeretet*, 61. o.

A bűnbánat együtt jár a hittel, és erről a Biblia az üdvösség feltételeként beszél. Pál bűnbánatot hirdetett. Így szólt: „Semmitől sem vonogattam magamat, ami hasznos, hogy hirdessem néktek, és tanítsalak titeket nyilvánosan és házanként, bizonyosságot tévén mind zsidóknak, mind görögöknek az Istenhez való megtérés és a mi Urunk Jézus Krisztusban való hit felől.” (Csel 20:20–21) Bűnbánat nélkül nincs megváltás. Egyetlen bűnbánatot mellőző bűnös sem hihet szívből a szentségben való növekedésben. Pál úgy beszél a bűnbánatról, mint Isten szerint való szomorúságról a bűn felett, ami „megbánhatatlan megtérést szerez” (2Kor 7:10). Ebben a bűnbánatban semmi érdem szerint való nincs, de felkészíti a szívet Krisztus, az egyedüli Megváltó elfogadására, aki az elveszett bűnös egyedüli reménysége.

Amint a bűnös a törvénybe tekint, felismeri bűneit, és lelkiismerete is megszólal. Elítélt állapotban van, és egyedül a Kálvária keresztyénél talál vigaszt és reményt. Miközben szaván fogja Istent, és megragadja az ígéreteket, nyugalom és béke járja át a szívét. Így kiált fel: „Uram, megígérted, hogy mindenkit megváltasz, aki Fiad nevében jön hozzád. Én elvesztett, tehetetlen és csüggedt vagyok. Uram, ments meg, különben elvesztem!” Hite megragadja Krisztust, és ekként megigazul Isten előtt. [...]

Jézus kegyelme nélkül a bűnös helyzete reménytelen. Semmit nem lehet tenni érte, az isteni kegyelem azonban természetfeletti erővel ruházza fel, ami munkálkodik eszén, szívéen és jellemén. A Krisztus kegyelmében való részesedés által ismeri fel az ember a bűn gyűlöletes természetét, és így űzi ki azt lelke templomából. Kegyelem által kerülünk közösségbe Krisztussal, hogy társuljunk hozzá a megváltás munkájában. A hit az a feltétel, amit az Úr megfelelőnek látott arra, hogy megbocsásson a bűnösnek. Ez nem azért van, mert valami olyan erény van benne, mely által az üdvösség kiérdemelhető, hanem mert megragadhatja az Üdvözítő érdemeit, a bűnös orvosságát. A bűnös törvényszegése és tökéletlensége helyébe a hit Krisztus tökéletes engedelmeségét állítja. Amikor a bűnös személyes Megváltójaként hisz a Fiúban, akkor Isten – biztos ígéreteihez híven – megbocsátja bűnét, és ingyen megigazítja őt. A bűnbánó bűnös felismeri, hogy megigazulását Jézus mint az ő helyettese és keze tette lehetővé, aki meghalt érte, aki az ő engesztelő áldozata és igazsága. – *Szemelvények Ellen G. White írásából*, I. köt., 365–366. o.

A hívő embereknek Krisztus a biztos alap. Erre az élő kőre egyaránt építhetnek zsidók és pogányok. Elég nagy mindenki számára, és elég erős, hogy az egész világ súlyát és terhét viselje. Ezt a tényét Pál maga is világosan felismerte. Mielőtt tanítói működését befejezte, a pogányok közül megtért hívők egyik csoportjához fordult, akik szilárdan kitartottak az evangéliumi igazság iránti szeretetükben. Így írt nekik: „Ti, kik fölépíttettetek az apostoloknak és prófétáknak alapkövén, lévén a szegletkő maga Jézus Krisztus.” (Eféz 2:19–20) Mialatt az evangélium üzenete Pizídiában terjedt, az antiókhiai hitetlen zsidók, előítéletüktől elvakultan, fellázították „az istenfélő és tisztességbeli asszonyokat és a városnak eleit, és üldözést támasztának Pál és Barnabás ellen, és kiűzték őket határukából” (Csel 13:50).

Ez a bánásmód sem tántorította el az apostolokat; mert emlékeztek Mesterük szavaira: „Boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket, és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek énérettem. Örüljete és örvendezzete, mert a ti jutalmatok bőséges a menyekben; mert így háborgatták a prófétákat is, akik előttetek voltak.”

(Mt 5:11–12)Az evangélium szépen haladt előre; az apostoloknak volt okuk rá, hogy bizakodók legyenek. A pisidiaiak között Antiókhiaiban folytatott munkájuk is gazdagon gyümölcsözött. Az ott maradt hívők is, noha időnként egyedül folytatták a munkát, „beteltek örömmel és Szentlélekkel”. – *Az apostolok története*, 175–176. o.

Augusztus 15., szerda – IKÓNIUM

Pál és Barnabás a pisidiai Antiókhiaiból Ikóniumba mentek, és ott, ugyanúgy, mint Antiókhiaiban, saját népük zsinagógájában kezdték el munkájukat. Jó eredményük volt, „ugyanannyira, hogy mind zsidóknak, mind görögöknek nagy sokasága lőn hívővé”. Azonban Ikóniumban, valamint más helységekből is, ahol munkálkodtak, „akik a zsidók közül nem hívének, felindíták és megharagíták a pogányoknak lelkét az atyafiak ellen”.

Az apostolok azonban nem engedték magukat misszióútjuktól eltéríteni, mivel sokan fogadták el Krisztus evangéliumát. Minden irigység, ellenállás és előítélet ellenére folytatták működésüket, „bátran prédikálván az Űrban, ki bizonyoságot tesz vala az Ő kegyelmének beszéde mellett, és adja vala, hogy jelek és csodák történjenek az ő kezük által” (Csel 14:3). Az isteni jóakarát megnyilatkozása mély benyomást keltett mindazokban, akik nem zárkóztak el jobb meggyőződésük és lelkiismeretük elől. Így növekedett a megtértek száma.

Amilyen mértékben nőtt az apostolok által hirdetett üzenet népszerűsége, annál inkább irigykedtek és gyűlölködtek a hitetlen zsidók. Elhatározták, hogy azonnal véget vetnek Pál és Barnabás működésének. Hamis és túlzott jelentésekkel akarták megfélemlíteni a felsőbb hatóságokat, hogy az egész várost a lázadás veszélye fenyegeti. Azt híresztelték, hogy nagy tömeg csatlakozott az apostolokhoz. Úgy állították be működésüket, mint akik titkos és veszedelmes dologra készülnek.

E vádak alapján a hatóság néhányszor beidézte az apostolokat: védekezésük azonban olyan világos, értelmes volt, és tanaikat olyan nyugodtan és érthetően magyarázták el, hogy nagy rokonszenvet keltettek. Annak ellenére, hogy a hamis vádak következtében, amelyeket az apostolokról terjesztettek, a hatóságok előítélettel álltak hozzájuk, még

sem merték elítélni őket. Belátták, hogy Pál és Barnabás tanításának az a célja, hogy az embereket erkölcsös és törvénytisztelő polgárokká tegye. Az erkölcsiség és a rend csak javulhat a városban, ha az apostolok nézeteit elfogadják. [...]

Ez a fordulat felbőszítette a zsidó vezetőket. Elhatározták, hogy céljukat erőszakos eszközökkel is elérik. Sikerült nekik a tudatlan és lármás csőcselék legaljasabb szenvedélyeit felkelteni, zendülést előidézni; ezt pedig úgy állították be, hogy az apostolok tanításának az eredménye. Remélték, hogy hamis vádjukkal megnyerik a hatóság segítségét szándékuk keresztülviteléhez. Eltökélték, hogy nem adnak alkalmat az apostoloknak a védekezésre, hanem felhasználják a tömeget, hogy Pált és Barnabást megkövezzék, és így véget vessenek a működésüknek.

Barátaik – nem a hívők közül valók – figyelmeztették az apostolokat a zsidók rosszindulatú szándékára, és rábeszélték őket, hogy ne tegyék ki magukat céltalanul a csőcselék dühének, hanem meneküljenek, és mentsék az életüket. Így tehát Pál és Barnabás titokban elhagyták Ikóniumot, és a hívőkre bízták a mű ideiglenes vezetését. De nem távoztak el végleg. Szándékukban állt visszatérni, mihelyt az izgalom elül, hogy aztán befejezzék elindított munkájukat.

Isten igaz követőinek minden korszakban és minden országban elkeseredett ellenállást kellett elszenvedniük azok részéről, akik szándékosan vetették el a mennyei világosságot. Az evangélium ellenségei látszólag gyakran diadalt arattak, amikor alakoskodásuk és hazugságuk következtében ajtók zárultak be, amelyeken át Isten követői bejuthattak volna. Azonban ezek az ajtók nem maradhattak örökre zárva. Amikor az Úr szolgálói nemsokára visszatértek, hogy munkájukat ismét felvegyék, hatalmasan közbenjárt értük, és képesítette őket, hogy emléket állítsanak neve dicsőítésére. – *Az apostolok története, 177–179. o.*

Augusztus 16., csütörtök – LISZTRA ÉS DERBÉ

Miután az apostolokat kiűzték Ikóniumból, a lükaóniai Lizstrába és Derbébe mentek. Főként pogányok laktak ezekben a városokban. Legtöbbjük babonás ember, akik közül azonban néhányan hajlandók voltak meghallgatni és elfogadni az evangéliumot. Az apostolok tehát elha-

tározták, hogy itt és a környéken munkálkodnak majd, mert remélték, hogy megszabadulhatnak a zsidó előítélettől és az üldözéstől.

Lisztrában nem volt zsinagóga, noha lakott néhány zsidó is a városban. Lisztra sok lakója a Jupiternek szentelt templomban imádkozott. Amikor Pál és Barnabás a városba érkeztek, maguk köré gyűjtötték a lakosságot, hogy az evangélium világos igazságait fejteggessék előttük. Sokan megkísérelték, hogy ezeket a tanokat a Jupiter imádásánál gyakorolt babonás szertartásokkal összekössék.

Az apostolok azon fáradoztak, hogy e bálványimádókkal megismertessék Istent, a Teremtőt és a Fiút, mint az emberiség Üdvözítőjét. Figyelmüket először az Úr csodálatos műveire irányították: a napra, a holdra, a csillagokra. Arra a csodálatos rendre és szabályszerűsége, amellyel az évszakok váltakoznak. A hatalmas, hóval borított hegyekre és a magas fákra; a természet egyéb csodáira, mivel olyan bölcsességről tanúskodnak, amely felülmúlja az ember fogalomvilágát. Ez az utalás a Mindenható műveire a pogányokat a felé igyekezett terelni, hogy gondolkozzanak el a világegyetem hatalmas Uralkodója felett. [...]

„A sokaság pedig, mikor látta, amit Pál cselekedett, felkiálta likóniai nyelven mondván: Az istenek jöttek le mihozzánk emberi ábrázatban.” (Csel 14:11) Ez az állításuk egyik hagyományukból eredt, amely szerint az istenek időnként meglátogatják a földet. Barnabást az istenek atyjának: Jupiternek nevezték el tiszteletreméltó külsejéért, méltóságteljes magatartásáért, szelídségeért és jóságáért, amely vonásaiból sugárzott. Pált Merkúriusznak tartották, „minthogy ő volt a szóvivő”; buzgó volt és élénk, ékes szavakkal intette, figyelmeztette őket. [...]

Pál éles és átható hangon, amivel túlharsogta a nép kiáltzásait, igyekezett a figyelmet felhívni magukra, és mikor a zajongás hirtelen elhallgatott, így szólt: „Férfiak, miért művelitek ezeket? Mi is hozzátok hasonló természetű emberek vagyunk, és azt az örvendetes üzenetet hirdetjük nektek, hogy e hiábavalóktól az élő Istenhez térjete, ki teremtette a földet, a tengert és minden azokban valókat. Ki az elmúlt időkben hagyta a pogányokat mind a maguk útján haladni, jóllehet nem hagyta magát tanúbizonyság nélkül, mert jötevőnk volt, adván mennyből esőket és termő időket nekünk, és betöltvén eledellel és örömmel a mi szívünket.”

Tekintet nélkül az apostolok határozott kijelentésére, hogy ők nem mennyei lények, és Pál igyekezete ellenére – amellyel a nép gondolatait az igaz Istenre óhajtotta irányítani, mint egyedüli lényre, akit megillet a dicsőítés –, majdnem lehetetlen volt e pogányokat szándékuktól eltéríteni, hogy áldozatot mutassanak be nekik. A lakosság komolyan hitte, hogy ezek az emberek tényleg istenek, és lelkesedésük annyira felfokozódott, hogy nem akarták tévedésüket belátni. A jelentés szerint a sokaságot „nagy nehezen lecsendesíték”. [...]

Pál és Barnabás lisztrai tevékenysége hirtelen megakadt bizonyos „antiókhiai és ikóniumi zsidók” gonoszkodása következtében. Ők tudomást szereztek az apostoloknak a lükaóniaiak között elért eredményeiről, emiatt elhatározták, hogy utánuk mennek, és kiüldözik őket onnan is. Lisztrába érve csakhamar sikerült nekik a népet is ugyanolyan gyűlöletre ingerelni, mint amilyen őket fűtötte. Rágalmakat hintettek róluk szerteszét, és cselekedeteiket félremagyarázták; így elhitették azokkal, akik előbb Pált és Barnabást még mennyei lényeknek tartották, hogy a valóságban rosszabbak a gyilkosoknál, és halált érdemelnek. [...]

Az evangélium ellenségeinek csakhamar alkalmuk nyílt gyilkos szándékuk megvalósítására. Miután a lisztraiak engedtek a gonosz befolyásnak, sátáni düh öntötte el őket. Megragadták Pált, és irgalmatlanul megkövezték. Az apostol azt hitte, hogy elérkezett az élete vége. [...]

Milyen nagy volt azonban a csodálkozásuk, amikor az apostol jajgatásuk közben egyszerre csak felemelte a fejét, és Istent dicsőítve felállt! Az Úr szolgájának ezt a váratlan talpra állását az isteni hatalom újabb csodájának tekintették. A menny pecsétjének, amellyel új hitükben erősítette meg őket. Kimondhatatlan öröm töltötte el őket, és a hit újabb erejével már Istent dicsőítették.

Az apostol szenvedéseinek szemtanúi között, a Lisztrában megtért csoportban volt egy fiatalember, aki később Krisztus kiváló munkása lett, és megosztotta az apostol úttörő munkájának fáradalmait és örömeit a nehéz misszióterületeken. Ez a fiatalember Timótheus volt. – *Az apostolok története*, 179–183. o.